

Daisy Miller : Bir İnceleme'nin İncelenmesi

Doç. Dr. N. Belgin ELBİR*

Özet

Henry James **Daisy Miller** adlı kısa romanında, tesadüfen duyduğu sıradan ve basit, gerçek bir öyküden çok yönlü, karmaşık sorunları ortaya koyan, duygu ve düşünce yüklü bir eser yaratmıştır. Bu dönüşümün nasıl sağlandığı konusunda romanın alt başlığı olan "inceleme" sözcüğü önemli bir ipucudur. Zira bu sözcük İngilizce'deki farklı anlamları ile romanın hem konusu, hem de anlatım yöntemi hakkında bilgi verici niteliktedir. Bu çalışmanın amacı, romanda birkaç kez tekrarlanan bu sözcüğü farklı anlamları ile incelemek, böylece romanın konusu ve anlatım yöntemini irdelemek ve eserin gerek roman karakterleri gerekse okuyucular açısından ne gibi duygu ve düşüncelerle yüklü olduğunu ve ne gibi etkiler yarattığını araştırmaktır.

Anahtar sözcükler: İnceleme, taslak, anlatıcı, anlatım yöntemi, yanlış anlama.

Abstract

In **Daisy Miller**, Henry James has created, from a casually told simple and ordinary, real story, a complex and many-sided one that creates various effects. This article argues that the subtitle of the novel, the word "study", which is repeated several times in the course of the story is an important clue to understanding how the writer has achieved this transformation. The word "study" with its different meanings refers to both the subject and the narrative method of the work. The aim of this article is to examine the subtitle in its various implications, to point out how it describes the subject and the narrative method and finally to discuss the various effects created by the story in the novel from the points of view of both the novel's characters and its readers.

Key words: study, sketch, narrator, narrative method, misunderstanding.

Henry James'in *Daisy Miller* (1878) adlı kısa romanı, en çok okunan eserlerinden biridir. İlk olarak Leslie Stephen'in *The Cornhill Magazine* adlı dergisinin iki sayısında yayımlanmış, hemen korsan baskısı yapılmış ve birkaç hafta içinde yirmi bin kopya satılmıştır. *Daisy Miller*'in Henry James'i kısa bir süre için de olsa popüler bir yazar yaptığı söylenebilir.

* Ankara Üniversitesi, DTCF, İngiliz Dili ve Edebiyat Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Daisy Miller kısaca özetlendiğinde görülmektedir ki, romanın konusu, Wayne Booth'un *The Rhetoric of Fiction* başlıklı çalışmasında belirttiği gibi trajik, acıklı bir öykü olmaya son derece elverişlidir (Booth, 1961 : 282). Daisy genç, güzel ve deneyimsiz bir Amerikalı genç kızdır. Varlıklı bir ailenin çocuğudur. Annesi ve küçük erkek kardeşi ile birlikte Avrupa'yı dolaşmaktadır. İsviçre'de Winterbourne adında Amerikalı bir genç adamla tanışır. Winterbourne uzun süredir Avrupa'da yaşamaktadır; Avrupa'nın değerlerini ve geleneklerini benimsemiştir. İki genç birbirlerinden çok hoşlanırlar, ancak Daisy'nin serbest, başına buyruk davranışları Winterbourne ve çevredeki diğer Avrupalılaştırmış Amerikalıların hoşuna gitmez. Winterbourne bir türlü Daisy'nin nasıl bir genç kız olduğunu anlayamaz ve bu nedenle Daisy ile yakınlaşamaz. Giderek dışlanan genç kız Winterbourne ve diğer Amerikalılardan uzaklaşır, Avrupalı erkeklerle arkadaşlık kurar. Bir tedbirsizlik sonucu hastalanır ve kısa süre içinde ölür. Daisy'nin ölümünden sonra Winterbourne genç kızın aslında 'masum' olduğunu öğrenir, ama artık çok geçtir.

Yukarıdaki kısa özete bakıldığında *Daisy Miller*'in kaçırılmış bir fırsatın sonu kötü biten acıklı öyküsü olduğu düşünülmektedir. Ancak, özeten de anlaşılabilceği gibi *Daisy Miller*'da bir başka öykü daha vardır: Henry James'in yakından ilgilendiği ve birçok roman ve öyküsüne konu olan Avrupa-Amerika karşıtlığının ve çatışmasının öyküsü. Gerçi bu romanda Avrupalılar ile Amerikalılar yerine Avrupalılaştırmış Amerikalılar ve Amerikalılar arasındaki karşıtlık ve çatışma söz konusudur ama romandaki Avrupalılaştırmış Amerikalılar büyük ölçüde Avrupa'nın değerlerinin ve geleneklerinin temsilcisi, hatta savunucusu durumundadırlar. *Daisy Miller*'da bu kişilerin Daisy'yi beğenmeyip dışlamalarının öyküsü de anlatılmaktadır. Wayne Booth'a göre James'i ilgilendiren yalnızca Daisy'nin acıklı öyküsü değil, onu yanlış anlayanların komedisidir (Booth, 1961: 283, 284).¹ Romanın tamamı incelendiğinde Daisy'yi yanlış anlayanların öyküsünün en az Daisy'nin öyküsü kadar önemli olduğu ve daha fazla yer tuttuğu görülür. Daisy'nin sevdiği ama sevgisine karşılık veremeyen, genç kızı yanlış anlayan kişinin de bu Avrupalılaştırmış Amerikalılardan biri, daha doğrusu en önemlisi olduğu düşünüldüğünde iki öykünün birbiriyle yakından ilişkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Burada gözden kaçırılmaması gereken husus, Daisy'nin acıklı öyküsünün bir yanlış anlaşılardan kaynaklandığıdır.

Henry James, eserlerinin New York baskısı (1909) için yazdığı önsözlerde *Daisy Miller* ile ilgili olarak kısaca şunları söyler: 1877 yılında Roma'da bir arkadaşından "bir doğa ve özgürlük çocuğu" olan Amerikalı bir genç kız ile ilgili gerçek bir öykü duymuştur. James'in arkadaşının söylediğine göre bu genç kız son derece masumdur ve Romalı bir servet avcısı ile arkadaşlık etmekte, bunu da kimseden gizlememektedir. Bu arka-

¹ Daisy Miller'in hem bir trajedi hem de komedi olduğunu vurgulayan tek eleştirmen Wayne Booth değildir. Walter Allen *Daisy Miller*'in "acıklı ve eğlendirici" (Allen, 1982: 43) bir öykü olduğunu söylerken Booth ile benzer görüştedir. Richard Hocks da *Daisy Miller*'in bir yanlışlıklar komedisi olduğunu ancak karanlık bir yanı bulunduğunu belirtir (Hocks, 1990: 35).

daşlık genç kızın bazı hanımefendiler tarafından tatsız bir şekilde uyarılmasına dek sürmüştür. James'e göre ne bu genç kız, ne de "basit ve dünyadan habersiz" annesi öyle önemli kimseler değildirlir (James, 1934:267). James, bir raslantı sonucu duyduğu bu küçük öyküyü "yaşanan bir olaya, duygu ve düşünce yüklü gerçek bir deneyime dönüştürerek" (Aytür, 1988:16) çeşitli yönleri ile ele almış Amerikalı genç kızın başından geçen olaydan çok yönlü bir öykü yaratmıştır. Bu çalışmanın amacı James'in bu dönüşümü nasıl yaptığını incelemek ve *Daisy Miller*'in gerek romandaki karakterler, gerekse okuyucular için ne gibi "duygu ve düşüncelerle yüklü" bir deneyim olduğu üzerinde durmaktır.

James'in yöntemine ilişkin önemli bir ipucu, romanın alt başlığıdır. Roman ilk basıldığında başlığı *Daisy Miller: A Study*'dir.² İngilizce'de 'study' sözcüğünün farklı anlamları bulunmaktadır.³ 'Study' sözcüğü bir 'taslak veya hazırlık çalışması' anlamında kullanıldığı gibi, 'bilgi edinmek amacıyla yapılan dikkatli ve ayrıntılı bir inceleme' anlamına da gelmektedir. Sözcüğün bir diğer anlamı 'tahsil , eğitim'dir. Aslında 'tahsil' ile 'inceleme'nin amacı hemen hemen aynıdır; ikisi de bilgi edinmek, öğrenmek için yapılır.

Romanın tamamına bakıldığında alt başlığın her üç anlamda da kullanıldığı görülmektedir. Diğer bir deyişle *Daisy Miller* hem kaba hatlarıyla çizilmiş bir 'taslak'tır, hem ayrıntılı bir 'inceleme'dir, hem de 'eğitim' ile ilgilidir. 'Taslak' anlamıyla ele alındığında romanda Daisy'nin nasıl tanıtıldığını, hangi yöntemle gösterildiğini belirtmektedir. Daisy ayrıntılı bir biçimde, zihninden geçenlerle gösterilmez. Daisy hakkında okuyucunun bildikleri Daisy'nin romanda aktarılan konuşmaları, gösterilen davranışları ve genç kıızı tanıyan bazı kişilerin onun hakkında söyledikleri ve düşündükleri ile sınırlıdır. Bunun yüzeysel bir yaklaşım olduğu öne sürülebilir. Ancak bir taslak yüzeyde olanı, görüneni ortaya koyarak görünmeyeni, derindeki ima edebilir. William James, Philip Horne tarafından aktarılan, 1868 yılında kardeşi Henry James'e yazdığı mektupta bu konuya değinir. William James'e göre Henry James birkaç davranış ve konuşma göstermekte, sanatının 'büyüsü' yoluyla okuyucuya bunların gerisinde daha fazlasının bulunduğunu hissettirmektedir (Horne, 1990:229). William James'in yorumu Henry James'in *Daisy Miller*'da Daisy'yi okuyucuya tanıtmaya yönelik yöntemini açıklar niteliktedir. Henry James'in sanatının 'büyüsü', büyük ölçüde anlatım yönetimi ile ilgilidir. İlerde değinileceği gibi, yazar romanda kullandığı anlatım yöntemi ile Daisy'de yüzeyde görünenden daha fazlası olduğunu okuyucuya hissettirir.

² Henry James eserlerini New York baskısı için hazırlarken, romanın alt başlığını çıkarmıştır. New York baskısına yazdığı önsözlerde neden bu alt başlığı kullandığını "hatırlayamadığını" belirtir, okuyucularına "heyecanlı" sahneler beklememeleri yolunda bir uyarıda bulunmak amacıyla kullanmış olabileceğini söyler (James, 1934: 268, 269).

³ Bkz. *Webster's Encyclopedic Dictionary*. (1941). Franklin J. Meine. ed. Chicago: Columbia Educational Books. Inc.

İkinci anlamıyla 'study' sözcüğü, gene romanın anlatım yöntemi ile ilgilidir. Romanda Daisy'yi inceleyen kişiler bulunmaktadır, bu kişilerden bir tanesi ise bu incelemeyi çok dikkatli ve ayrıntılı bir şekilde, bilgi edinmek amacıyla yapmaktadır. Bu kişi Daisy'nin İsviçre'de tanıştığı ve hoşlandığı Winterbourne'dur; genç adam öykü boyunca genç kızı gözlemler, konuşma ve davranışlarını inceler ve onun hakkında kesin bir bilgi edinmek ister. Ama Daisy bir nesne, kitap, ya da konu değildir; bir insandır. Burada 'study' sözcüğünün üçüncü anlamı ortaya çıkar. Winterbourne 'tahsili'i, 'eğitim'i sırasında edindiği alışkanlıkları sürdürmektedir. Daha doğrusu bir insanı tanımak istemekle, tahsil amacıyla bilgi edinmek istemenin farklı şeyler olduğunu kavrayamamaktadır. Romandaki diğer Avrupalılaştırmış Amerikalılar da Winterbourne'a benzerler; onlar da insanlar üzerinde 'inceleme' yaparlar. Winterbourne ve diğerlerinin yaptıkları 'inceleme' insancıl bir yaklaşım olmadığından, bu kişilerin nasıl kimseler oldukları sorusu akla gelmektedir. Başka bir deyişle, yapılan 'inceleme', inceleyenler hakkında fikir vermektedir. Winterbourne roman boyunca Daisy'yi ayrıntılı bir şekilde incelediğine göre, bu 'inceleme' Winterbourne hakkında ayrıntılı bir fikir verebilir. Nitekim öyle olmaktadır çünkü Henry James anlatım yöntemi ile Winterbourne'un incelemesini sağlam ve güvenilir bir bakış açısından izler, inceler ve okuyucunun Winterbourne'u tanımmasına yardım eder. Kısacası, 'inceleme' ve 'tahsil, eğitim' anlamları ile ele alındığında 'study' sözcüğü romanda Daisy'yi bir kitap ya da bir nesne gibi inceleyen Winterbourne ve diğer Avrupalılaştırmış Amerikalıların incelenmesi ve tanıtılması anlamına gelmektedir. Buraya kadar söylediklerimizden şöyle bir saptama yapılabilir: Farklı ancak birbirleriyle ilişkili anlamları ile 'study' sözcüğü, romanın gerek konusu, gerekse anlatım yöntemi hakkında önemli bir ipucudur.

Henry James *Daisy Miller*'ı üçüncü tekil şahıs bakış açısıyla anlatır, ama romanda ilk sayfadan başlayarak varlığını açıkça belli eden bir anlatıcı vardır. Anlatıcı romanda olup biten hemen herşeyi görebilmekte ve çok sık olmamakla birlikte kendisinden 'ben' diye söz ederek araya girebilmekte ve okuyucuya seslenebilmektedir. Çoğunlukla ise bakış açısından yararlandığı bir karakter, yani Winterbourne üzerinde yoğunlaşmaktadır (Hocks, 1990:31).

Anlatıcının özellikleri ilk sayfada, hatta ilk paragrafta ortaya çıkar. Görmüş geçirmiş bir kişidir, Avrupalılar ve Amerikalılar, Avrupa ve Amerika hakkında epeyce bilgi sahibidir, rahat ve akıcı bir anlatımı vardır, ilginç benzetmeler yapabilmektedir. Birinci paragrafta anlatıcı Vevey şehri hakkında bilgi verdikten sonra "Trois Couronnes adındaki kusursuz otelde, bütün bu özelliklerin yardımıyla, Ocean House'da ya da Congress Hall'da olduğunuzu sanabilirsiniz"⁴ diyerek okuyucuya "siz" diye seslenir. Hemen sonraki paragrafta "İki üç yıl kadar önce Trois Couronnes'un bahçesinde oturarak daha önce sözünü ettiğim hoş görünüşlü tembel tembel izleyen genç Amerikalının kafasında

⁴ James, Henry. (1878) 1963. *Daisy Miller*. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books. s.8,9. (Bundan sonra romandan yapılacak alıntılar, alıntının yanında sayfa numarası ile belirtilecektir).

saydığımız benzerliklerin mi, farklılıkların mı daha fazla yer tuttuğunu bilemiyorum” (9) der ve kendisinden “ben” diye söz ederek varlığını açıkça belli eder. Aynı zamanda Winterbourne’u tanıtır ve Winterbourne üzerinde yoğunlaşır. Genç adam hakkında bilgi verir. Ayrıca, Winterbourne’un hareketlerini de en ince ayrıntısına kadar görebilmektedir. Winterbourne kahvesini yudumlamaktadır. Sonra bir sigara yakar. Az sonra Winterbourne dokuz on yaşlarında bir erkek çocuğun yaklaştığını görür. Çocuk şeker isteyince Winterbourne, “Bir tane alabilirsin”, der, “ama bence şeker küçük çocuklar için pek iyi değildir” (9,10). Anlatıcı Winterbourne’un duyduklarını ve söylediklerini aktarmaktadır. Daha sonra Winterbourne’un zihnine girebildiğini de gösterir: “Winterbourne bu küçük oğlanla yurttaş olmak şerefine eriştiğini anlamakta gecikmemiştir” (10). Biraz sonra anlatıcı “Winterbourne küçüklüğünde kendisinin de bu çocuğa benzeyip benmediğini düşündü, çünkü kendisi de hemen hemen bu yaşlarda Avrupa’ya getirilmişti”(11) diyerek genç adamın ne düşündüğünü anlatır ve bilgi vermeyi sürdürür. Belli ki Winterbourne’un geçmişini iyi bilmektedir.

Romanın ilk sahnesinden anlaşılmaktadır ki, yukarıda da vurgulandığı gibi Henry James anlatım yöntemi sayesinde Winterbourne’u sağlam ve güvenilir bir bakış açısından izleyip incelemekte ve okuyucunun Winterbourne’u tanımasını sağlamaktadır. Anlatıcının deneyimli, bilgili, görmüş geçirmiş, güvenilir bir kişi olması ve okuyucu ile yakın bir ilişki kurabilmesi önemlidir, çünkü okuyucunun Winterbourne’u, dolayısıyla Daisy’yi anlayabilmesinde, romanın iki kahramanı konusunda fikir edinebilmesinde anlatıcının rolü büyüktür. Philip Horne, Winterbourne’un Daisy’yi yargılama ve karar verme sürecinin eserin hem konusu, hem de yazarın elinde bir araç olduğunu söylemektedir (Horne, 1990: 232). Ünal Aytür de *Henry James ve Roman Sanatı* başlıklı kitabında “Gözlemci Winterbourne’un anlayış ve değerlendirme kusurları konunun ayrılmaz bir parçasıdır” der (Aytür, 1977: 45). Burada kastedilen Winterbourne’un Daisy’yi yanlış anladığı, yanlış değerlendirdiğidir. Daisy’yi Winterbourne’un, Winterbourne’u ise anlatıcının bakış açısından gördüğümüz düşünülecek olursa anlatıcının önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Şimdiye kadar söylediklerimizden bir saptama daha yapmak mümkündür: Kısaca denebilir ki Winterbourne Daisy’yi görmekte ve incelemektedir. Anlatıcı ise Winterbourne’u seyretmekte, genç adamın zihnine girebilme ayrıcalığına sahip olduğu için Daisy’yi incelemesini de tüm ayrıntıları ve anlayış kusurları ile görüp değerlendirebilmektedir. En baştan okuyucu ile kurduğu yakın ilişki sayesinde tüm gördüklerine karşı takındığı tutum ve ender de olsa yaptığı yorumlar okuyucu yönlendirmekte, okuyucunun Daisy ve Winterbourne’un yaşadıkları deneyimi karmaşıklığı ve çok yönlülüğü ile kavrayabilmesine yardımcı olmaktadır.

Anlatıcı okuyucuyu nasıl yönlendirmekte, okuyucuya nasıl yardımcı olmaktadır? Roman, Winterbourne ile Daisy, Winterbourne ile halası ve Winterbourne ile birkaç tanıdığı arasında geçen sahneler ve en başta, sonda ve aralarda anlatıcının Winterbourne

hakkında verdiği özet şeklindeki bilgilerden oluşmaktadır. Yukarıdaki soruyu yanıtlayabilmek için bu bilgilere ve sahnelere bakmak gerekir.

Romanın başındaki sahnede, anlatıcı Winterbourne'u okuyucuya tanıtırken şöyle der:

...Bir gün önce, küçük, buharlı gemiyle uzun süredir yaşadığı Cenevre'den bu otelde kalan halasını görmeye gelmişti. Ama halasının başı ağrıyordu-zaten halasının hemen her zaman başı ağrırdı - şimdi de odasına kapanmış nane ruhu koklayıp duruyordu. Genç adam dilediği gibi gezmekte özgür kalmıştı. Yirmi yedi yaşlarındaydı. Dostları kendisinin Cenevre'de "okuduğunu" söylerlerdi; düşmanlarıysa... Aslında düşmanı yoktu genç adamın; son derece sevimli bir gençti, herkes onu pek severdi. Söylemem gereken yalnızca şu: bazı kaynaklara göre Winterbourne'un Cenevre'de bu kadar çok zaman geçirmesinin nedeni, kendisinden büyük yabancı bir hanıma olan aşırı düşkünlüğüydü... Gerçekte Winterbourne'un bu küçük Calvinist kente bağlılığı epeyce eskiydi; çocukken orada yatılı bir okula verilmiş, büyüyünce gene Cenevre'de üniversiteye gitmişti (8,9).

Bu alıntıda Winterbourne'un geçmişi, alışkanlıkları ve kişiliği konusunda bilgi verilmekte, aynı zamanda anlatıcının tutumu hakkında birtakım ipuçları bulunmaktadır. Winterbourne uzun süredir Avrupa'da yaşamaktadır. Çocukken Avrupa'ya götürülmüş ve okula yerleştirilmiştir. Cenevre'ye bağlılığı eski, dolayısıyla güçlüdür. Avrupa'nın, özellikle Cenevre'nin değerlerini benimsemiş olduğu ima edilmektedir. Küçük yaştan beri Cenevre'de yaşadığı için bunda yadırganacak bir taraf yoktur. Diğer bir deyişle Cenevre'nin, Avrupa'nın değerlerini benimsemek, oraya bağlanmak Winterbourne için doğal ve kaçınılmaz bir durumdur. Alıntıda ortaya çıkan diğer bir husus Winterbourne'un halasına olan bağlılığıdır. Romanda daha sonra da anlatıldığı gibi Winterbourne sık sık halasını ziyaret eder. Halasının kendi çocuklarından bile daha sık yapar bu ziyaretleri. Gene romanda daha sonra gösterildiği gibi Winterbourne kendisinden büyük hanımların etkisinde kalan, onlara danışmak gereğini hissedenden bir kişidir. Anlatıcı "genç adam dilediği gibi gezmekte özgür kalmıştı" derken hafif alaycı bir dille Winterbourne'un bir anlamda halasının 'esiri' olduğunu, bir çocuk gibi büyüklerinin etkisinden kurtulamadığını belirtmektedir. Winterbourne'un Cenevre'de kendisinden büyük bir yabancı hanıma aşırı düşkünlüğünden de söz eder anlatıcı. Bu bağ, bir yönüyle, genç adamın halasına olan bağlılığı gibi, hâlâ küçük bir çocukmuşcasına, birer 'anne' figürü olarak da düşünülebilecek hanımlara ihtiyaç duyduğunu gösterir. Ancak burada bir gönül ilişkisinin söz konusu olduğu bellidir. Demek ki Winterbourne gönül ilişkilerinde de olgun bir insan gibi davranmamaktadır. Anlatıcı "okumak" ile gönül ilişkisi arasında bir bağlantı kurmaktadır. Kimilerine göre Winterbourne Cenevre'de "okumakta", kendisini eleştiren düşmanlarına göreyse bir hanım ile ilgilendiği için oradan bir türlü ayrılamamaktadır. Daha önce gördüğümüz gibi "tahsil yapmak" veya "inceleme" amacıyla okumak,

“study” sözcüğünün anlamlarından ikisini ifade etmektedir. Tahsil yapmak amacıyla “okumak” Winterbourne’un henüz olgun, eğitimini tamamlamış bir insan olmadığını düşündürmektedir. “İnceleme” amacıyla okumak ise, genç adamın düşünün olduğu hanımı incelediğini ima etmektedir. Romanın İngilizce aslında alt başlık dışında üç kez geçen “study” sözcüğü, Winterbourne’un Daisy üzerine inceleme yaptığını gösteren ipuçlarıyla ironik ve karmaşık bir anlam kazanmaktadır. Dolayısıyla, daha en başta bu sözcüğün Winterbourne ile ilgili olarak kullanılması vurgulanması gereken bir noktadır. Anlatıcı bu alıntıda “düşmanlarıysa” sözcüğünü adeta ağzından kaçırıp, hemen düzeltmeye girişmekle de sanki Winterbourne’a haksızlık etmek istemiyormuş gibi bir tutum içinde olduğunu göstermektedir. Bu tutumunu roman boyunca sürdürdüğünü söylemek yanlış olmayacaktır.

Romanın son paragrafında da anlatıcı Winterbourne hakkında bilgi vermektedir:

Herşeye rağmen Winterbourne Cenevre’ye geri döndü. Orada yaşamayı sürdürmesinin nedenleri ile ilgili birbiriyle çelişen söylentiler gelmeye devam ediyor: Çok sıkı “çalıştığını” bildiren bir söylenti, pek akıllı yabancı bir hanımla yakından ilgilendiğini düşündürüyor (88).

Romanın başında verilen bilgilerin ışığında düşünüldüğünde, bu paragrafın Winterbourne’un yaşadığı deneyimden ne ölçüde etkilenip etkilenmediğini gösterdiği açıkça anlaşılmaktadır. “Her şeye rağmen” Winterbourne’un bir miktar etkilendiğini, ama bu etkinin kendisini fazla değiştirmedeğini ve alışkanlıklarından koparamadığını göstermektedir. Richard A. Hocks, Winterbourne’un öyküsünün bir Amerikalının Avrupalılaşmasını anlattığını öne sürer (Hocks, 1990:33). Ancak unutulmaması gereken önemli bir nokta Winterbourne’un başta da tam anlamıyla Amerikalı olmadığı, hatta büyük ölçüde Avrupalılaşmış olduğudur. Daisy ile karşılaştığında genç kızdan çok etkilendiği için onu anlama isteği duymuş, ama insanları incelenecek bir nesne ya da okuncak bir kitap gibi gören Avrupalılaşmış Amerikalı özelliğinden dolayı Daisy’yle insancıl ve yakın bir ilişki kuramamıştır. Winterbourne’un Cenevre’ye geri dönüp sıkı çalışmaya yani akıllı yabancı hanımla ilgilenmeye devam etmesi, Winterbourne açısından Daisy ile yaşadığı deneyimin pek fazla bir şey değiştirmedeğini, daha doğrusu değiştiremediğini ortaya koymaktadır.

İnsanları incelenecek bir nesne, ya da okunacak bir kitap gibi görme yanlışlığına romandaki diğer Avrupalılaşmış Amerikalılar da düşmektedirler. Winterbourne’un halası Mrs. Costello, Miller ailesi için “Evet, onları gözlemledim. Onları gördüm, duydum ve onlardan uzak durdum” (24) derken benzer bir tutum içindedir. Mrs. Costello’ya göre Millerlar görüşülmemesi gereken “türden” insanlardır (25). Winterbourne’un dostu olan, görüşleri ile genç adamı etkileyen kadınlardan Mrs. Walker için ise anlatıcı şunları söyler: “Mrs. Walker, yurt dışında yaşarken, kendi deyimlerince, Avrupa’nın toplum yaşamını incelemeyi görev bilen Amerikalı hanımlardandı; bu kez de evine ders kitabı

gibi incelemek üzere değişik sınıflardan çeşitli örnekler toplamıştı”(65). Elbette bu yanlış bir tutumdur; anlatıcı bu tutumun yanlışlığını alaycı dili ile ima eder. Mrs. Walker ve diğer hanımların bunu “görev bilmeleri” hem komiktir, hem de anlatıcının bunu onaylamadığını okuyucunun anlamasını sağlamaktadır. Çünkü bunun bir görev olmadığı apacık ortadadır. Yalnız burada gözden kaçırılmaması gereken bir nokta, Winterbourne’un Daisy ile ilişkisinin Mrs. Walker ile incelemek üzere davet ettiği insanlar arasındaki ilişkiden farklı olduğudur. Daisy Winterbourne’un hoşlandığı, ve kendisinden hoşlanan genç kızdır, aralarında ‘özel’ bir ilişki bulunmaktadır, en azından böyle bir ilişki mümkündür. Winterbourne’un çok hoşlandığı Daisy’yi ve “çok düşkün olduğu” yabancı hanımı bir ders kitabı ya da bir nesne gibi incelemesi sadece yanlış değil, aynı zamanda katı ve zalimce bir tutumdur. Sevmek ve yakınlaşmak gibi, bu tür ‘özel’ ilişkilerde gerekli olan kavramlar yerine, beğenip beğenmeme, onaylayıp onaylamama, kısacası karar verme ve yargılama gibi kavramları çağrıştırmaktadır.

Winterbourne’un Daisy’den etkilendiği ve onunla yakın ilişki kurmak isteği iki gençin ilk karşılaşmalarında kolayca görülür. Bu sahnede ortaya çıkan, daha doğrusu anlatıcının anlattıkları ve tutumu ile okuyucuya gösterdiği ve sezdirmediği başka hususlar da vardır: Winterbourne’un Daisy karşısında şaşırıldığı, şaşkınlığının giderek arttığı, genç adamın Daisy’ye yakınlaşır gibi olup hemen sonra uzaklaştığı ve genç kız hakkında kesin bir karar verip onu sınıflandırmaya çalıştığı. Winterbourne Daisy’yi görür görmez güzelliğini farkederek, “Amerikalı kızlar gibisi yoktur,” der (11). Daisy’nin “hayranlık uyandıracak kadar güzel” olduğunu düşünür, sonra kendi kendine “Ne de güzeldirler,” der (11). Daisy’yi hemen bir sınıfa sokuvermiştir: Daisy Amerikalı bir kızdır; Amerikalı bir kız da Avrupalı kızlardan ve Winterbourne’un Cenevre’de tanıdığı hanımlardan farklı olacaktır. Winterbourne bunu bilmektedir. Ancak Cenevre’de çok uzun süredir yaşadığı için Amerikalı kızlar hakkında fazla bilgisi yoktur. Yalnızca bu genç hanımların Avrupalılardan daha büyük bir özgürlüğe sahip olduklarının farkındadır. Bu özgürlüğün sınırları hakkında ise fazla bir fikri bulunmamaktadır. Mrs. Costello’nun ve kendisinin de daha sonraki sahnelerde söyledikleri gibi Winterbourne’un bir yanlışlık yapması kaçınılmazdır. Gerçekten de büyük bir yanlışlık yapar ama bu yanlışlığın önemli bir başka nedeni de Winterbourne’un sabırsızlığıdır; Winterbourne bir insan hakkında kesin bir karara varamamanın doğal olduğunu kavrayamamaktadır.

İlk karşılaşmalarının başında Daisy Winterbourne ile pek fazla ilgilenmez, başını çevirerek manzarayı izlemeye koyulur. Bunun üzerine genç adam fazla ileri gitmiş olabileceğini düşünür. Sonra “geri çekilmek yerine daha da ilerlemeye karar verir”(12), ve cesaretini toplayarak genç kızla konuşmaya başlar .Onun “açık ve korkusuz ama temiz” (14) bakışlarından, “duru ve dürüst” (14) gözlerinden ve “her yönüyle; teni, burnu, kulakları ve dişleriyle” (14) güzelliğinden etkilenir. Genç kızın kendisiyle “uzun zamandır tanışıyorlarmış gibi” (17) konuşması “çok hoşuna gider”(17). Daisy, geldiği yer olan Schenectady ve New York’tan uzun uzun söz ettikten sonra “Her zaman bir sürü erkek

arkadaşım olmuştur” (19) deyince anlatıcı Winterbourne’un tepkisini şöyle anlatır:

Zavallı Winterbourne’u eğlendirmiş, şaşırtmış ve aynı zamanda da cezbetmişti bu sözler. O güne dek bir genç kızın ağzından böyle şeyler duymamış, duyduğu zaman da bunu, söyleyenin davranışlarındaki ‘hafifliğe’ vermişti. Şimdi Daisy Miller’ı Cenevrelilerin “hafifmeşrep” dediği türden kadınlardan biri olmakla ya da en azından buna yatkın olmakla mı suçlaması gerekiyordu? Cenevre’de bu kadar uzun bir süre kalmakla çok şeyler yitirdiğini düşündü. Amerikalıların konuşma biçimlerine yabancılaşmıştı artık. Kendini bildi bileli Amerikalı tipine bu kadar uyan bir kıza rastlamamıştı. Çok çekici bir yanı vardı bu kızın. Belki de New Yorklu güzel bir kızdı yalnızca... Yoksa Daisy Miller entrikacı, küstah ve ahlaksız bir kız mıydı? Winterbourne sezgisini yitirmişti sanki. Mantığa da ona pek yardımcı olamıyordu. Miss Daisy Miller’ın son derece saf, masum bir görünüşü vardı... Winterbourne’a kalırsa Daisy Miller flörtçünün biriydi. Flört etmesini seven güzel bir Amerikalı. Avrupa’da iki üç hanımla tanışmıştı; hepsi de Daisy’den büyüktüler. Görünüşü kurtarmak için kocaları da vardı. Ama Daisy Miller böyle değildi. Doğal bir hali vardı... Winterbourne, Daisy’yi tanımlayabilecek bir formül bulmaktan hoşnut arkasına yaslandı. Flört etmekten hoşlanan güzel bir Amerikalıyla arkadaşlığın koşulları ve sınırları nelerdi acaba? (19,20).

Yukardaki uzun alıntı, anlatıcının anlattıkları ve tutumu ile okuyucuya önemli bir takım hususları gösterdiği ve sezdirdiği saptamasına iyi bir örnektir. Paragrafın ilk sözcüğü anlatıcının tutumunu ortaya koyar. Winterbourne için “zavallı” sıfatını kullanır anlatıcı. Winterbourne’u daha önce, uygunsuz davranışlarda bulunmaktan çekinen, sürekli belli kurallara uygun davranmaya çalışan bir kişi olarak gösterdiği için, Winterbourne’un Daisy’nin sözlerini duyunca ‘acınacak’ bir duruma düştüğünü ima etmesi doğaldır. Ama “zavallı” sözcüğünde hafif bir alay da bulunduğu sezilmektedir. Çünkü genç adamın acınacak, zavallı bir hale düşmesinin nedeni, sabredip Daisy’yi anlamaya çalışacak yerde genç kıızı hemen bir sınıfa sokması gerektiğini düşünmesindedir. Winterbourne aynı sahnede daha önce de Daisy’yi sınıflandırmaya çalışmıştır: “Küçükbey Randolph’un ablası belki de koketin tekiydi” (14). Daisy’nin kısacık bir süre sonra “koketin teki”nden “hafifmeşrep türden bir kadın”a düşmesi, sonra da “flörtçünün biri”ne yükselmesi son derece komiktir. Bütün bunların bir kaç dakika içinde olup bittiği düşünülecek olursa, anlatıcının Winterbourne için “zavallı” sıfatını kullanmasının yerinde olduğu görülmektedir. Hem acınacak durumdadır Winterbourne, hem de alaya alınacak ve eleştirilecek. Daisy gibi, rahat rahat, söylediklerinin dinleyenler tarafından yanlış anlaşılabilirliğini düşünmeden konuşan, Amerika’da kabul gören davranışların İsviçre’de kabul görmeyebileceğini aklına getirmeyen bir kızın eline düştüğü için acımamız gerekir Winterbourne’a. Ancak bu, alaycı bir küçümseme ile karışık bir acıma duygusudur. Daha ilerdeki bir sahnede anlatıcı Winterbourne için “Winterbourne hayal gücü geniş bir adamdı, atalarımızın deyişiyle duyarlı bir kimseydi,” (39) derken de genç adamın komik bir yönünü vurgulamaktadır. Winterbourne’un Daisy’yi önce “koket”, sonra “hafif-

meşrep" ve "ahlâksız", sonra da "flörtçünün biri" şeklinde tanımlayan hayal gücü ve duyarlılığını anımsayan okuyucunun, anlatıcının hafif alaycı tutumuna katılacağı açıktır. İşte bu alaycı tutum, okuyucunun Winterbourne'un Daisy ile ilgili düşüncelerinin doğruluğunu sorgulamasını sağlamakta, böylece bir 'taslak' şeklinde gösterilen Daisy'de Winterbourne'un görüp anlayabildiklerinden daha fazlası olduğunu farketmesine yardım etmektedir.

Yukardaki uzun alıntıdan anlaşılan bir diğer husus, Winterbourne'un Daisy'yi sınıflandırma isteğinin altında, genç adamın kendi katı ahlak anlayışıyla "yakışksız, kötü bir niyet" olarak niteleyebileceği bir amaç bulunduğudur. Winterbourne genç kızları, hatta tüm kadınları sınıflara ayırmaktadır. Masum olabilirler, koket olabilirler, ahlaksız olabilirler. Her durumda Winterbourne bir beyefendi hem de kendi deyimiyle "sözü dinlenecek, gerçek bir beyefendi" (56) olarak tutumunu ayarlayacaktır. Daisy ile sorunu, bir yerde, genç kızı sınıflandıramaması ve dolayısıyla nasıl davranması gerektiğine karar verememesidir. Aslında, romanda başka sahnelerde, Winterbourne'un eylem ve konuşmalarının samimi olmadığı, Daisy ile ilgili 'kötü niyetlerini' ortaya koyduğu farkedilmektedir. Örneğin iki genç Vevey'de şatoyu gezmeye gittiklerinde Winterbourne bekçi ile anlaşıp, kendilerini rahatsız etmemesi, yalnız bırakması için adamın eline oldukça cömert sayılabilecek bir miktar para sıkıştırır (41). Ayrıca bu geziyi bir "proje" (22) olarak düşünür. Yukardaki alıntıda "flört etmekten hoşlanan güzel bir Amerikalıyla arkadaşlığın koşulları ve sınırları nelerdi acaba?" diye kendi kendisine sorarken, ne kadar ileri gidebileceğini merak etmektedir. Bu art niyetli tutum, okuyucunun genç adamın Daisy'ye yaklaşımından kuşkulanasına, samimiyetinden emin olamamasına yol açar (Horne, 1990: 247). Bu tutum Winterbourne'un entrikacı ve içinden pazarlıklı bir kişi olabileceğini akla getirmektedir. Oysa genç adam "entrikacı" sıfatını aynı alıntıda Daisy ile kuşkularını sıralarken aklından geçirmişti. Görülmektedir ki, Winterbourne Daisy'yi 'suçlayacak', yargılayacak durumda değildir. Burada ironik bir durum söz konusudur. Bir açıdan çok ciddi bir ironidir bu, çünkü kadın - erkek ilişkilerindeki eşitsizlikle ilgilidir. Daisy'nin yalnızca bir cümlesi genç kızı neredeyse suçlu durumuna düşürürken Winterbourne kendi davranışlarının arkasındaki nedenleri hiç sorgulamamakta, bu davranışlarda ayıplanacak bir şey görmemektedir.

Anlatıcının gerek Winterbourne'u, gerekse Daisy'yi farklı yönleri ile gösterdiği bir sahne gene İsviçre'de geçer. Winterbourne, Avrupa'nın geleneklerine uygun davranmak, Daisy'ye güvenilir bir kaynaktan saygınlığını kanıtlamak için genç kızı halasıyla tanıştırmayı önermiştir: "Yakında sizi benimle ilgili her konuda bilgi verebilecek bir hanımla tanıştırmaktan onur duyacağım," (23) demiştir. Ancak Mrs. Costello, bilindiği gibi Millerlardan uzak durmaktadır. Daisy'yle tanışmayı bu nedenle reddeder: "Yapamam sevgili Frederick. Keşke yapabilseydim ama yapamam," (25)'der. İlginçtir ki Winterbourne halasıyla konuşması sırasında kafasındaki Daisy ile ilgili kuşkulara rağmen genç kızı savunur. Halasının zalim davrandığını, Daisy'nin çok hoş bir genç kız olduğunu be-

lirtir (26) ve yalnızca “pek iyi yetişmemiş” (27) bir kız olduğunu söyler. Winterbourne bu tutumunu roman boyunca sürdürür. Kendisi ne düşünürse düşünsün Daisy’yi başkalarına, özellikle Mrs. Costello ve Mrs. Walker’a karşı savunur. Daisy’ye haksızlık edilmesinden korkmaktadır sanki. İşin acı tarafı, halasını zalimlikle suçlarken, Daisy’ye haksızlık etmemesi için uyarırken, romanın sonuna doğru Mrs. Walker’a da aynı suçlamayı yöneltip Daisy’yi savunurken, kendisinin genç kıza haksızlık ettiğini aklına getirmez, getirse bile bundan vazgeçemez. Aynı konuşma sırasında Winterbourne, bir yandan Daisy’yi savunurken, diğer yandan genç kız hakkında bilgi edinmek amacıyla halasına birçok soru sorar, zira Mrs. Costello Winterbourne’un güvendiği bir kişidir. Genç adam kafasındaki sorulara yanıt arıyor gibidir. Bu durum, Daisy’ye duyduğu ilgiden kaynaklandığı gibi, yukarda değinilen ‘art niyetli’ projelerle de ilgili olabilir. Aynı şekilde, Winterbourne’un genç kıza halasıyla tanıştırmaya teklifinin amacının, kızın güvenini kazanarak ona yaklaşmayı planladığı olduğu düşünülebilir. Ancak hangi nedenle olursa olsun Winterbourne’un bu soruları “içtenlikle ve güvenilir bilgi edinme ihtiyacıyla” (27) sorduğu bellidir.

Halasından önerisine olumsuz yanıt alan Winterbourne otelin bahçesinde Daisy ile karşılaşınca ne diyeceğini bilemez. Üstelik genç kız Winterbourne’u görür görmez, genç adama halasıyla tanışmak istediğini söyler: “Onunla tanışmayı o kadar istiyorum ki. Sizin halanızın nasıl bir insan olabileceğini çok iyi tahmin ediyorum. Sanırım onu çok beğeneceğim. Görüleceği kimseleri seçmek konusunda çok titiz bir hanım sanırım (29, 30) der ve “ben de seçkin kişilerle olmak için can atıyorum,” (30) diye ekler. Daisy bu sözleriyle farklı bir yönünü göstermektedir. Toplum kuralları konusunda Winterbourne ile ilk karşılaşmalarında görüldüğü gibi umursamaz değildir. Ayrıca o da Winterbourne’a ilgi duymakta, genç adamı beğenmektedir. Onu dikkatle gözlediğini de ima etmektedir; genç adamın halasının nasıl bir insan olabileceği konusunda bile fikir sahibidir. “Onunla tanışmayı o kadar istiyorum ki,” cümlesi “sizi daha yakından tanımayı o kadar istiyorum ki” şeklinde okunsa yanlış olmayacaktır. Daisy’nin sözlerini duyan Winterbourne utanır. Daisy’nin Mrs. Costello hakkında söylediği övgü dolu sözlerle, Mrs. Costello’nun Daisy hakkında söylediği suçlayıcı sözler arasındaki çelişki genç adamı utandırmıştır. Daisy ne denli iyi niyetli ve kibarsa, Mrs. Costello o denli önyargılı ve kabadır. Winterbourne’un bunu sezdiği görülmektedir. Halasının başağrılarını bahane eder, ama Daisy son derece mantıklı bir yorum yapar: “Her gün ağrıyıyordur başı, değil mi?” (30) der. Bunu, Mrs. Costello’nun baş ağrılarına üzüldüğünü belli eden bir sesle söyler. Daisy’nin kendisini beğenmeyen, kibirli Mrs. Costello’dan çok daha nazik bir insan olduğu açıkça belli olmaktadır. Winterbourne inandırıcı bir şey söyleyemeyince birden, “Anladım, benimle tanışmak istemiyor,” (30) der. Winterbourne genç kızın sesinde bir titreme duyar gibi olur; bu ona dokunur. Şaşırır ve çok büyük bir utanç hissederek. Bu sahne, Daisy’nin dışlanma sürecinin ilk işaretini vermektedir. Genç kızın iyi niyeti, kibarlığı ve “seçkin” insanlarla görüşme, seçkin olma isteği düşünülünce yalnız

Winterbourne'a değil, okuyucuya da dokunmakta, Daisy için üzülmesine neden olmaktadır. Winterbourne'nun üzülmesi, genç adamın bir an için de olsa Daisy'ye bir nesne gibi yaklaşmadığını göstermektedir. Şaşırması ise, bir "flörtçünün teki"nden böyle bir tepki beklememesinden kaynaklanır. Görülmektedir ki, Winterbourne'nun Daisy ile olan ilişkisi karmaşık duygu ve düşüncelerle dolu bir ilişkidir.

Önceden de vurgulandığı gibi Winterbourne romanda defalarca Daisy'ye yaklaşır, sonra tekrar uzaklaşır ve genç kızı incelemeyi sürdürür. Yukardaki sahnede de aynı durum göze çarpmaktadır. Genç adam üzülürken ve utanırken bir an için Daisy'ye yaklaşmıştır, kısa süre sonra ise uzaklaştığı görülür. Daisy'nin üzüntüsünü genç kızı teselli etmek, böylece onunla yakınlaşmak için bir bahane gibi görür. Winterbourne'a öyle gelmektedir ki Daisy'nin de "teselli edilmeye bir itirazı olmayacaktı" (31). Burada Winterbourne'un aklından geçen, Daisy'nin 'hafif' bir kız olduğudur. Carol Ohmann, Winterbourne'un Daisy'nin güzelliğinden, doğal ve canlı tavırlarından etkilendiğini ama aynı zamanda halası Mrs. Costello'nun etkisi altında kaldığını belirtirken (Ohmann, 1987: 27) doğru bir saptama yapmaktadır. Bahçedeki karşılaşmada bu etki açıkça görülmektedir. Winterbourne Daisy ile ikinci karşılaşmasından önce halasından genç kız hakkında bilgi edinmiş, Mrs. Costello'nun Daisy ve ailesi hakkında anlattıkları ve yaptığı yorumlarla genç adamın Daisy'nin 'hafif' bir kız olduğu yolundaki kuşkuları güçlenmiştir.

Daisy'nin Winterbourne, Mrs. Costello, Mrs. Walker ve diğer Avrupalılaşmış, hatta 'kraldan çok kralcı' olmuş Amerikalıların düşündüklerinden çok daha akıllı, mantıklı, sağlam ahlâklı bir insan olduğunu gösteren birçok kanıt bulunmaktadır (Voss, 1973:133). Roma'da Mrs. Walker'ın partisinde Winterbourne genç kızı İtalyan Giovannelli ile pek sıkı fıkı olmaması çünkü Avrupalıların bu tür şeyleri anlayamayacakları yolunda uyarıp, genç ve bekâr kızların erkeklerle flört etmesinin Avrupa'da hoş karşılanmadığını belirttiği zaman Daisy'nin söyledikleri iyi bir örnektir: "Bana sorarsanız genç ve bekâr kızların flört etmesi evli ve yaşlı hanımların flört etmesinden çok daha doğrudur"(69). Daha önceki bir sahnede Winterbourne genç kıza Giovannelli'yi gösterip, "gerçekten bu adamla konuşmayı mı düşünüyorsunuz?" (55) diye sorduğunda Daisy'nin verdiği yanıt da başka bir örnektir: "Elbette. Konuşmayı da işaretleşeceğimi mi sanıyorsunuz?" (55). Her zaman doğal davranan Daisy'nin farkında olmadığı şey ise Avrupa'da insan ilişkilerinde işaretlere verilen önemdir.

Daisy'nin öyküsünün acıklı bir öykü olmasının, yanlış anlaşılıp dışlanmasından kaynaklandığı başta belirtilmişti. Winterbourne'un son karşılaşmalarında kendisini yanlış anlaması, Giovannelli ile nişanlı olup olmamasının önemli olmadığını söylemesi genç kız için büyük bir darbedir. Daha önce Mrs. Costello ve Mrs. Walker'ın önyargılı ve son derece kaba davranışları ile karşılaşan Daisy giderek Amerikalılardan uzaklaşmış, genç İtalyan Giovannelli ile arkadaşlığını ilerletmiştir. Ne var ki Giovannelli'nin Daisy'nin mezarı başında Winterbourne'a söylediği gibi, bu arkadaşlık son derece masumdur.

Avrupalı Giovanelli'nin Daisy'yi "Gördüğüm kadınların en güzeli, en iyi huylusu ve en masumu" (87) 'sözleriyle anlatması, daha doğrusu, Daisy'yi anlamış olması ironiktir. Avrupalılaştırmış Amerikalıların tersine, gerçek Avrupalı Giovanelli Daisy'ye önyargılı bir şekilde yaklaşmamış, genç kızı olduğu gibi kabul etmiştir. Winterbourne'a gelince, Daisy'yi gece yarısı Kolisium'da Giovanelli ile birlikte gördüğü zaman genç kız hakkında 'son sözü' söyler:

Winterbourne korkuya benzer bir duyguyla irkildi. Söylemek gerekir ki, bu duyguda ferahlamaya benzer bir şey de vardı. Sanki Daisy'nin davranışlarındaki giz birdenbire aydınlanmış, bilmece çözülmüştü. Bir beyefendinin ona saygı göstermek sıkıntısına katlanması gerekmezdi (82).

Daisy'yi ilk karşılaşmalarından itibaren bir bilmece gibi gören ve sınıflandırmaya çalışan Winterbourne bilmeceyi çözdüğü için rahatlamıştır. Kararını da vermiştir bu arada: Daisy entrikacı ve hafifmeşrep bir kızdır, Giovanelli ile ilişkisi masum bir ilişki değildir. Anlatıcı, "söylemek gerekir ki" derken, Winterbourne 'un duyduğu rahatlama hissine dikkat çekmektedir. Genç bir erkeğin hoşlandığı bir kızı başka bir erkekle kendisine göre 'uygunsuz' bir davranış içinde görünce rahatlaması olağan bir durum değildir. Ancak Daisy'ye bir bilmece ve incelenip anlaşılması gereken bir sorun gibi yaklaşan, genç kızı farklı yönleri bulunan bir insan olarak görüp kabullenemeyen Winterbourne için Daisy'nin ne yaptığından çok bilmecenin çözülmüş, incelemenin başarıyla tamamlanmış olması önemlidir. Genç kızın ölümünden sonra Winterbourne onun masum olduğunu, kendisini sevdiğini anlar ve pişmanlık duyar. Ama duyduğu pişmanlık genç kızı haksız bir şekilde suçladığı içindir. Daisy'ye yaklaşımında bir kusur bulunduğunu farketmez. Cenevre'ye geri dönüp yabancı bir hanım üzerinde 'inceleme' yapması bunun kanıtı sayılabilir.

Sonuç olarak, "İnsanlar hakkında kesin yargılara varmayı reddeden ve 'insanlık komedisini'ni çok yönlülüğüyle görmeyi amaç edinen" (Edel, 1963: 26) Henry James'in *Daisy Miller*'da karmaşık ve zor sorunları ortaya koyduğu, sıradan bir olaydan gerek romandaki karakterler, gerekse okuyucular için duygu ve düşünce yüklü bir öykü yarattığı söylenebilir. Winterbourne ve Daisy'nin sorunlarının toplum içinde yaşayan tüm insanları ilgilendirdiği açıktır.

KAYNAKÇA

- Allen, Walter. (1982). *The Short Story in English*. New York: Oxford University Press.
- Aytür, Ünal. (1977). *Henry James ve Roman Sanatı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- . (1988). “Önsöz”. “Yürek Burgusu”, “Ormandaki Canavar”, “Daisy Miller”. çev. Nec-la Aytür. Adam Yayınları. 7-16.
- Booth, Wayne C. (1961). *The Rhetoric of Fiction*. Chicago, London: The University of Chicago Press.
- Edel, Leon. ed. (1956). “Introduction”. *Selected Letters of Henry James*. London: Rupert Hart-Davis. 11-26.
- Hocks, Richard A. (1990). *Henry James: A Study of the Short Fiction*. Boston: Twayne Publishers.
- Horne, Philip. (1990). *Henry James and Revision: The New York Edition*. New York: Oxford University Press.
- James, Henry. (1878) 1963. *Daisy Miller*. Middlesex: Penguin Books.
- . (1934). “Preface to ‘Daisy Miller.’” *The Art of the Novel: Critical Prefaces by Henry James*. Richard P. Blackmur. ed. New York, London: Charles Scribner’s Sons Ltd. 267-287.
- Ohmann, Carol. (1987). “ ‘Daisy Miller’: A Study of Changing Intentions.” *Modern Critical Interpretations: Henry James’s “Daisy Miller”, “The Turn of the Screw” and Other Tales*. Harold Bloom. ed. New York, Philadelphia: Chelsea House Publishers. 25-34.
- Voss, Arthur. (1973). *The American Short Story: A Critical Survey*. Norman, University of Oklahoma Press.
- Webster’s Encyclopedic Dictionary*. (1941). Franklin J. Meine. ed. Chicago. Columbia Educational Books. Inc.